

บทที่ 3

ระเบียบวิธีในการวิจัย

วิธีการดำเนินงาน

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยทั้งหมด 3 ประเภท คือ เป็นการวิจัยสนาม (field research) โดยการส่งแบบสอบถาม การวิจัยเอกสาร (documentary research) ที่เกี่ยวข้อง และการวิจัยโดยการสัมภาษณ์ สังเกตการณ์ (observation research or interview)

ในการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์นักธุรกิจสาขาต่าง ๆ กัน ที่ตกเป็นตัวอย่างของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เพื่อให้เป็นพื้นฐานในการวิจัยเปรียบเทียบกับผลที่ได้รับจากการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

ในขั้นนี้ ผู้วิจัยจะขอเสนอลำดับขั้นตอนของกระบวนการวิจัย เริ่มตั้งแต่ประชากรในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างเครื่องมือ การรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ

ประชากรในการวิจัย (population)

เนื่องจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ต้องการศึกษาทัศนคติของนักธุรกิจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ดังนั้นประชากรที่จะใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงได้แก่นักธุรกิจเป็นสำคัญและกลุ่มตัวอย่างจะได้นักธุรกิจ ซึ่งประกอบอาชีพต่าง ๆ กัน

การเลือกตัวอย่าง วิธีการเลือกใช้ (stratified random sampling)
แบบ 2 ชั้นคอน

ชั้นที่ 1 เลือกหน่วยงานธุรกิจตัวอย่าง แบ่งประเภทของธุรกิจ ซึ่งจัดเป็นธุรกิจขนาดใหญ่ คือ มีเจ้าหน้าที่มากกว่า 200 คน ขึ้นไป ออกตามลักษณะของงานจัดเป็นกลุ่ม (stratum) ออกเป็น 7 ประเภท

1. ประเภทการเงิน
2. ประเภทการบริการ
3. ประเภทอุตสาหกรรมการเกษตร
4. ประเภทนำเข้าและส่งออก
5. ประเภทสิ่งทอ
6. ประเภทปิโตรเลียม
7. ประเภทอุปโภคบริโภค

จากนั้นได้เลือกตัวอย่างสถานและบริษัทต่าง ๆ ด้วยวิธีสุ่ม (random-)

ประเภทการเงิน	15 แห่ง	เลือกโดยการสุ่มมา	5	สถาน
ประเภทบริการ	44 แห่ง	" "	15	บริษัท
ประเภทอุตสาหกรรมการเกษตร	25 แห่ง	" "	7	"
ประเภทการนำเข้าและส่งออก	25 แห่ง	" "	7	"
ประเภทสิ่งทอ	10 แห่ง	" "	3	"
ประเภทปิโตรเลียม	3 แห่ง	" "	1	"
ประเภทอุปโภคบริโภค	27 แห่ง	" "	9	"
	<u>149</u>		<u>47</u>	

รวมบริษัทและสถานการเงินที่ตกเป็นตัวอย่างทั้งสิ้น 47 บริษัท

ชั้นที่ 2 เลือกนักธุรกิจตัวอย่าง นักธุรกิจที่เลือกเป็นตัวอย่างในชั้นนี้จะเลือกเฉพาะนักธุรกิจระดับหัวหน้าฝ่ายขึ้นไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในส่วนของการวิจัยสนาม ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม (questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและลักษณะของคำถามในแบบสอบถามจะเป็นคำถามปิด (closed-ended questionnaire) โดยแบ่งเนื้อหาในแบบสอบถามออกดังนี้

1. ส่วนที่ถามถึงตัวแปรอิสระ ได้แก่ แบบสอบถามที่ถามถึงภูมิหลังทางสังคมของนักธุรกิจของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับ อายุ ระดับการศึกษา ศาสนา เพศ ประเภทของธุรกิจ ตำแหน่งในองค์กรนั้น ระยะเวลาในการทำงาน ระดับรายได้ต่อเดือน รวมตลอดถึงคำถามว่านักธุรกิจนั้นเคยดำรงตำแหน่งที่เกี่ยวกับทางการเมืองหรือไม่

2. ส่วนที่วัดตัวแปรตาม ได้แก่ แบบสอบถามที่วัดความเข้าใจบทบาททางการเมือง ตลอดจนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของตนเอง รวมทั้งสิ้น 24 ข้อ โดยใช้คำถามในลักษณะมาตราวัดของ ลิเคิร์ต (Likert-type scale) ซึ่งแบ่งระดับการจิกออกเป็น 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (แบบสอบถามที่วัดความเข้าใจบทบาททางการเมืองนี้เป็นเครื่องมือของการวัดทัศนคติทางการเมือง และรวมตลอดถึงการวัด ทัศนคติเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมทางการเมืองควบคู่กันไป)

¹สุณี โรจน์สีวิน, "สถาบันธุรกิจไทยกับบทบาททางการเมือง ศึกษากรณี ความเข้าใจบทบาททางการเมืองของตนเองของผู้นำสถาบันธุรกิจ" (สารนิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2525), หน้า 34-35.

ในการสัมภาษณ์ (interview) นั้น ผู้วิจัยใช้สัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างโดยใช้คำถามเปิดแบบ (open-ended) และบางส่วนใช้วิธีบันทึบทape

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือโดยใช้หลักเกณฑ์ ดังนี้

1. ศึกษาจากทฤษฎี หนังสือ งานวิจัย ตลอดจนวิทยานิพนธ์ และเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. กำหนดขอบเขตและเนื้อหาที่จะสร้างแบบสอบถาม
3. ใ้ค้นำแบบสอบถามวัดทัศนคติทางการเมืองของลัทธิ ชีร์เวคิน¹ และ Survey Research Center² มาดัดแปลงและคัดเลือกคำถามที่เหมาะสมรวมทั้งคำถามบางส่วนที่สร้างขึ้นใหม่
4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ซึ่งผ่านการตรวจแก้ไขปรับปรุงแล้วไปทดสอบ (pre-test) กับนักธุรกิจและนักการธนาคาร จำนวน 25 ท่าน ซึ่งหลังจากการทดสอบแบบสอบถามดังกล่าวแล้ว ได้นำมาหาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างภายในแบบสอบถาม (internal consistency) โดยวิเคราะห์หาอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ ได้แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ร้อยละ 25 ของกลุ่มคะแนนสูง และร้อยละ 25 ของกลุ่มคะแนนต่ำ และเลือกข้อที่มีค่า DP เกินกว่า 1.5 มาทำการปรับปรุง แล้วจึงนำมาใช้ในการรวบรวมข้อมูล

¹Likhit Dhiravegin, Political Attitudes of The Bureaucratic Elite and Modernization in Thailand (Bangkok : Thai Watanapanich, 1973) pp. 79-83.

²John P. Robinson, Jerrold G. Rusk and Kendra B. Head, Measurements of Political Attitudes (Ann Arbor : Survey Research Center Publication, 1968), pp. 59-63.

การรวบรวมข้อมูล

จากบริษัทตัวอย่าง 47 บริษัท ได้ส่งแบบสอบถามออกสัมภาษณ์ 210 ชุด สัมภาษณ์ได้เพียง 202 ชุด ปรากฏว่าในจำนวนนี้มีส่วนที่ไม่สมบูรณ์ 4 ชุด คงใช้ได้เพียง 198 ชุด ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 94.3

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งส่วนของการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปที่เกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นการแสดงความถี่ของข้อมูลและแสดงถึงอิทธิพลร้อยละของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการทำงาน ระดับรายได้ต่อเดือน สถานภาพทางการเมือง การช่วยเหลือทางการเมือง และการศึกษาคณะผู้บริหารทางการเมือง

ตอนที่ 2 ได้แก่ส่วนของแบบสอบถามที่วัดทัศนคติในการมีส่วนร่วมทางการเมือง และความเข้าใจในบทบาททางการเมืองของนักธุรกิจ ซึ่งมีค่าตอบให้เลือก 5 ค่าตอบ โดยได้กำหนดคะแนนไว้ดังนี้ คือ

กรณีที่ข้อความเป็นบวก

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ระดับคะแนนเท่ากับ	5
เห็นด้วย	"	4
ไม่แน่ใจ	"	3
ไม่เห็นด้วย	"	2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	"	1

กรณีข้อความเป็นขย

เห็นควยอย่างบ่ง	ระกัษคะแนนเทำกัษ	1
เห็นควย	"	2
ไมแนใจ	"	3
ไมเห็นควย	"	4
ไมเห็นควยอย่างบ่ง	"	5

จากการกำหนดค่า ของคะแนนข้างต้น จะนำมาหาค่าคะแนนเฉลี่ยในค่าถามแต่ละข้อ โดยใช้สูตร $\bar{X} = \frac{\sum x_i}{N}$ นอกจากนั้น จะหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) เพื่อพิจารณาว่าค่า X ที่ใกว่ามีความเชื่อถือไกว่าน้อยเพียงไร และข้อมูลเบี่ยงเบนจากค่าเฉลี่ย (\bar{X}) มากน้อยอย่างไร

ค่อจากนั้นหาค่าเฉลี่ยรวม (mean) ของค่าคอมทั้งหมด เพื่อจะไกว่าทราบ ว่าความเข้าใจบทบาททางการเมืองของนักธุรกิจว่าเป็นอย่างไร

และเพื่อหาทัศนคติในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของนักธุรกิจ ผู้วิจัยยังไกว่าแบ่งตัวแปรออกเป็น 3 กลุ่ม ในเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยผู้วิจัยไกว่าคัดเลือกค่าถามที่มีลักษณะของการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ 6 ข้อ ไกว่าข้อ 1, 2, 10, 14, 20 และ 23 มาทำการหาค่า \bar{X} และ SD ใหม่ และหาค่าเฉลี่ยรวม (mean) ของ 6 ข้อนี้ เพื่อไกว่าหาทัศนคติค่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักธุรกิจผู้คอมแบบสอบถาม

ตอนที่ 3 เป็นการทดสอบความมีนัยสำคัญระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม คือ วิจารณ์การความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังของผู้คอมแบบสอบถามกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยใช้ cross tabulation (X^2) เช่น อายุกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง หรือ ประเภทธุรกิจกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นต้น ทั้งนี้ทำได้

โดยนำเอาภูมิหลังที่น่าสนใจมาหาความสัมพันธ์กับคำถาม 6 ข้อ ที่ได้คัดเลือกมาในตอนที่สอง และแบ่งเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมือง มาก ปานกลาง และน้อยตามลำดับ จากสูตร

$$\chi^2 = \sum \frac{(O_{ij} - E_{ij})^2}{E_{ij}}$$

เพื่อให้ได้ความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้ใช้ analysis of variance เป็นการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างกลุ่มของตัวแปรและภายในกลุ่มของตัวแปร โดยทำตามตารางดังนี้

แหล่งความแปรปรวน	DA	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	K - 1	SS _b	MS _b	$\frac{MS_b}{MS_w}$
ภายในกลุ่ม	N - K	SS	MS _w	
รวมทั้งหมด	N - 1	SS _t		

จากนั้นเปรียบเทียบค่า F ที่คำนวณได้กับค่า F - distribution ที่ระดับความมีนัยสำคัญ (significance) .05 เพื่อพิสูจน์สมมติฐานที่กำหนดไว้.

